

CAREERS 360

Gujarat Board 10th Gujarati Model Paper 2021 (First and Second language)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે ધોરણ-10 : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાર્ડ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વિશ્લેષણ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ ગુણ
				સંયોજન	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	29	16	10	04	21	80
ટકા	36%	20%	13%	05%	26%	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	16	16	16
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	04	06	08
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	07	10	24
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	03	08
	પ્રશ્નોની કુલ સંખ્યા	52	59	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	વિભાગનું નામ	ગુણ
1.	ગદ્ય વિભાગ	20
2.	પદ્ય વિભાગ	20
3.	વાકરણ વિભાગ	20
4.	અર્થગ્રહણ / લેખન	20
		કુલ 80

નોંધ : ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે અભ્યાસક્રમના રદ કરેલા પ્રકરણ/મુદ્રાઓમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહિ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે ધોરણ-10 : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ-A (ગધ)	[20]
(અ)	નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (કૃતિ - કર્તા / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર / પાત્ર-કૃતિ / પાત્ર - ઉક્તિ) આ ચાર પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછવું. (દરેકનો 1 ગુણ)	04
(બ)	આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. ચાર ખાલી જગ્યાઓ પૂછવી. (કૌસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
(ક)	આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
(ઝ)	આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા.) (દરેકના 2 ગુણ)	04
(ટ)	આપેલ પ્રશ્નોના આઈ-દસ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા.) (દરેકના 3 ગુણ)	06
	વિભાગ-B (પદ્ધ)	[20]
(અ)	નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (કૃતિ - કર્તા / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર - આ બે પૈકી ગમે તે એક જોડકું પૂછવું.) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
(બ)	આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂછવી. (કૌસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	04
(ક)	આપેલ પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (બે પ્રશ્ન પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
(ઝ)	આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા.) (દરેકના 2 ગુણ)	04
(ટ)	આપેલ પ્રશ્નોના આઈ-દસ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્ન પૂછવા અને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા.) (દરેકના 3 ગુણ)	06

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ- C (વ્યાકરણ)	[20]
<p>માઝ્યા પ્રમાણે વ્યાકરણના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ)</p> <p>(નોંધ : વ્યાકરણ વિભાગના પ્રશ્નો પૈકી કુલ 8 ગુણના પ્રશ્નો વિકલ્પો સાથે હેતુલક્ષી પ્રકારના પૂછવાના રહેશે.)</p>		
1.	જોડણી	11. શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ
2.	સંધિ	12. વિરોધી શબ્દ
3.	સમાસ	13. અર્થભેદ
4.	કર્તરિ અને કર્મણિ વાક્યરચના (જોડકાં સ્વરૂપે)	14. તળપદા શબ્દો
5.	અલંકાર	15. વિશેષણ
6.	પૂર્વ પ્રત્યય અને પર પ્રત્યય	16. કિયાવિશેષણ
7.	સમાનાર્થી	17. ધ્વનિશ્રેષ્ઠી
8.	સંશા	18. પ્રેરક/ભાવે વાક્ય રચના
9.	રૂઢિપ્રયોગ	19. છંદ ઓળખાવો
10.	કહેવત	20. છંદનું ઉદાહરણ/બંધારણ
	વિભાગ- D (અર્થગ્રહણ/લેખનસર્જતા)	[20]
(અ)	આપેલ પંક્તિઓનો અર્થવિસ્તાર. (બેમાંથી કોઈપણ એક) (પંદર વાક્યમાં લખો.)	04
(બ)	આપેલ વિષય પર આશારે 100 શબ્દોમાં અહેવાલ લખો.	04
(ક)	આપેલ ગાયખંડનો ગીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી યોગ્ય શીર્ષક આપો.	04
(ઝ)	આપેલ મુદ્રાના આધારે આશારે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. (ગ્રાણમાંથી કોઈપણ એક નિબંધ.)	08

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 : ગુજરાતી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચના :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગ છે.
- દરેક વિભાગના 20 ગુણ છે.
- જમાડી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A

[20]

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[04]

કૃતિ

સાહિત્ય પ્રકાર

(1) વાઈરલ ઈન્ફેક્શન	(અ) નવલકથાખંડ
(2) ઘોડીની સ્વામીભક્તિ	(બ) નવલિકા
(3) ચોપડાની ઈન્દ્રજાળ	(ક) નિબંધ
(4) ભૂખથીય ભૂંડી ભીખ	(દ) લોકકથા
	(દ્વ) આત્મકથાખંડ

(બ) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[04]

(1) પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થવાની ખુશીમાં રામાયણ અને મહાભારત ને બેટ મળ્યાં હતાં.

(સૌરભ, અંકિત, સંજય)

(2) દેવજ અને કાનજ નવજાત બાળકને પાસે લઈ ગયા. (વેલજ, માણેક, મુખિયાજ)

(3) ગંદકીથી ખલેલ પામનાર સંત હતા. (રવિશંકર મહારાજ, સ્વામી વિવેકાનંદ, વિનોબા ભાવે)

(4) કુંગર અને તેની પત્ની સ્ટેશને ગાડી પકડવા માગતાં હતાં. (મુજપુર, આનંદપુર, રાજપુર)

(ક) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઓક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

[02]

(1) 'છત્રી' પાઠના લેખકને ક્યો ઉપાય કરાગત નીવજ્યો ?

(2) ગરીબોનું શોષણ કરનાર ચોપડાનો રંગ કેવો હતો ?

(દ) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ત્રણ ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[04]

(1) લેખકને ઉધરાણીએ શા માટે જવું ગમતું હતું ?

(2) કાળું અનાજ માટેની મદદ લેવા શા માટે તૈયાર થયો ?

(3) રાજકોટ છત્રી લેવા જવાની વાતમાં લેખક શા માટે મક્કમ રહ્યા ?

(દ્વ) નીચેના પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યોમાં મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[06]

(1) ફેલ ઘોડીની વફાદારી અને ખાનદાની વર્ણવો.

(2) 'ગતિભંગ' શીર્ષકની યથાર્થતા ચર્ચો.

(3) 'આખરે તો શિક્ષણનું ધ્યેય બાળક ઉમદા માણસ બને તે છે.' વિધાન સમજાવો.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - B

[20]

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[04]

કૃતિ

- (1) વૈષ્ણવજન
- (2) શિકારીને
- (3) એક બપોરે
- (4) વતનથી વિદાય થતાં

સાહિત્યકાર

- (અ) જયંત પાઠક
- (બ) હરીન્દ્ર દવે
- (ક) નરસિંહ મહેતા
- (દ) કલાપી
- (ઇ) રાવજી પટેલ

(બ) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[04]

- (1) અશોક ચાવડાનું (ઉપનામ) છે. (વાસુકિ, આદિલ, બેદિલ)
- (2) 'હું એવો ગુજરાતી' કાવ્યમાં કવિ નરસિંહ મહેતાને માટે યાદ કરે છે. (આખ્યાન, પ્રભાતિયાં, છપા)
- (3) મારો વાડીમાંનો મોરલો. (જેઠ, હિયર, નણાદોઈ)
- (4) 'એક બપોરે' કૃતિમાં ના વૃક્ષનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. (ાંબા, મહુડા, લીમડા)

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

[02]

- (1) મારગની ધૂળને સૂર શું પૂછે છે?
- (2) 'ભારવાળો મુગટ' એટલે શું?

(દ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ત્રણ-ચાર વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[04]

- (1) સત્યના આયુધની વિશેષતા જણાવો.
- (2) કવિ વૈષ્ણવજનને સકળ તીર્થ સ્વરૂપ શા માટે કહે છે?
- (3) પક્ષીને પામવા કવિ શું કરવાનું કહે છે?

(ઇ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના આઠ-દસ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[06]

- (1) 'માધવને દીકો છે ક્યાંય?' કાવ્યના આધારે માધવને મેળવવા માટેની સૂરની તીવ્ર ઉત્કંઠા વણવો.
- (2) 'ચાંદલિયો' લોકગીતમાં નાયિકાના મનોભાવો તમારા શબ્દોમાં લખો.
- (3) 'દીકરી' કાવ્યનો મધ્યવર્તી વિચાર સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ - C

[20]

● માર્ગયાપ્રમાણે ઉત્તર લખો:

આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ લખો.

- (1) નીચેના બે શબ્દોની સાચી જોડણી શોધીને લખો. (1)

- સહાનુભૂતિ (સહાનુભૂતિ, સહાનૂભૂતિ, સહાનુભૂતિ)

- વિજળી (વીજળિ, વિજળિ, વીજળી)

- (2) 'સૂર્ય + અસ્ત' શબ્દની સાચી સંધિ જોડો. (1)

- (સૂર્યસ્ત, સૂર્યાસ્ત, સુર્યાસ્ત)

- (3) 'રાવણવધ' શબ્દનો સમાસ ઓળખાવો. (1)

(દ્વાન્દ્વ સમાસ, તત્પુરુષ સમાસ, ઉપપદ સમાસ)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

- (4) યોગ્ય જોડકું જોડો : (1)
 - (અ) (બ)
 - (1) કર્તાના વાક્ય રચના (1) છત્રીના સ્ટોરમાં જઈ મારાથી છત્રી મંગાઈ.
 - (2) કર્મણિ વાક્ય રચના (2) ફોગટ થોડું અપાય છે?
 - (3) કુંગર એક વાર પત્નીના મુખ સામે જોઈ રહ્યો.
- (5) 'મનેખ જેવા મનેખનેય કપરો કાળ આવ્યો છે!' વાક્યમાંના અલંકારનો પ્રકાર જણાવો. (1)
(ઉપમા અલંકાર, અનન્વય અલંકાર, વિતીરેક અલંકાર)
- (6) 'શારીરિક' શબ્દમાં કયો પ્રત્યય રહેલો છે? (1)
(પૂર્વ પ્રત્યય, પર પ્રત્યય, એક પણ પ્રત્યય નહિ)
- (7) નીચેના શબ્દોના સમાનાર્�ી શબ્દ શોધીને લખો.
- મયંક (હરણા, ચંદ્ર, રાત્રિ)
- તરુ (વૃક્ષ, તરવું, ભયંકર)
- (8) 'લાકું' સંજ્ઞાનો આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો પ્રકાર લખો. (1)
(ભાવવાચક સંજ્ઞા, દ્રવ્યવાચક સંજ્ઞા, જાતિવાચક સંજ્ઞા)
- નીચેના પ્રશ્નોના માણ્યા મુજબ જવાબ લખો.
 - (9) નીચેના રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપો. (1)
- દાઝ કાઢવી
 - (10) નીચે આપેલ કહેવતનો અર્થ લખો. (1)
- નહીં ઘરના કે નહીં ઘાટના
 - (11) નીચેના શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. (1)
- મુશ્કેલીથી પ્રાપ્ત થાય તેવું
 - (12) નીચેના શબ્દનો વિરોધી શબ્દ લખો. (1)
- સુધ્યા
 - (13) બંને શબ્દના જોડણી ભેટ થતો અર્થભેટ જણાવો. (1)
- પુર-પૂર
 - (14) નીચેના તળપદા શબ્દનું શિષ્ટ રૂપ લખો. (1)
- લગાણ
 - (15) નીચેના વાક્યમાંથી વિશેષજ્ઞ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)
જવલો દાનતનો શુદ્ધ !
 - (16) નીચેના વાક્યમાંથી કિયાવિશેષજ્ઞ શોધી તેનો પ્રકાર જણાવો. (1)
એકાએક ફગફગિયો દીવો બુઝાઈ ગયો.
 - (17) 'કોઢાર' શબ્દના ધ્વનિ ઘટકો (સ્વર-વંજન) છૂટા પાડો. (1)
 - (18) નીચેના વાક્યની ભાવે વાક્ય રચના બનાવો. (1)
- માણોક કણસે છે .

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(19) નીચેની પંક્તિમાંનો છંદ ઓળખાવો. (1)

અમારા એ દાદા વિપુલ વડના સુંડ સરખા.

(20) 'મ ભ ન તત ગા ગા' કયા છંદનું બંધારણ છે? (1)

વિભાગ - D

[20]

(અ) નીચે આપેલી પંક્તિઓનો આશરે પંદર વાક્યોમાં અર્થવિસ્તાર કરો. [04]

સૌદર્યો વેડફી દેતાં ના ના સુંદરતા મળે;

સૌદર્યો પામતાં ફેલાં, સૌન્દર્ય બનવું પડે.

અથવા

આવ નહીં આદર નહીં, નહીં નયનમાં નેહ,

તે ધર કદી ન જઈએ, કંચન વરસે મેહ:

(બ) તમારી શાળામાં યોજાયેલ 'શિયાળુ રમતોત્સવ'નો અહેવાલ આશરે એકસો શબ્દોમાં તેયાર કરો. [04]

(ક) નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો આશરે ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [04]

ધર કાનો માત્ર વિનાનો બે અક્ષરી શબ્દ, પણ આ કેવળ શબ્દ નથી. આખું જીવન એની સાથે સંકળાયેલું છે. પક્ષીને પણ પોતાનો માળો હોય છે ! વાધ, સિંહ જેવા પણ પોતાની ગુફા હોય છે ! ધરેથી નીકળીને પછી માણસ જ્યાં સુધી ધરે પહોંચતો નથી, તથા પોતાની પથારી પર સૂતો નથી ત્યાં સુધી એને જંપ અને ચેન મળતાં નથી. ધર આગળ ફાઈવ-સ્ટાર હોટલ ફિક્ઝી લાગે છે. ધર એટલે માત્ર સલામતીનું છાપરું નહીં, પણ ધર એટલે હૂંફ, ગમે તેટલો ગરીબ માણસ હોય, પણ ધરમાં એ રાજા છે. પુરુષ માટે જે ધર છે તે સ્વી માટે કિલ્લો છે. ધરની મજા એ છે કે તમે તમારી રીતે વર્તી શકો છો. તમે જે છો ને જેવા છો એવા પ્રગટ થઈ શકો છો. જેમની ચેતનાનો વિસ્તાર થયો છે એમની ધરની કલ્પના ધણી વાપક હોય છે.

(ઢ) ગમે તે એક વિષય પર આપેલા મુદ્દાને આધારે આશરે 250 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [08]

-પુસ્તકોની મૈત્રી:

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના - સારાં પુસ્તકોનો જીવનમાં ફાળો - સારાં પુસ્તકોથી થતા લાભ -

નાઠારાં પુસ્તકોના ગેરલાભ - ઉપસંહાર.

અથવા

-વિશ્વબંધુત્વ

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના - ભારતીય સંસ્કૃતિ - 'વિશ્વ એક પરિવાર છે' એ ભાવનાનો વિકાસ -

વિશ્વબંધુત્વની ભાવનામાં આત્મીયતાના સંબંધો - ઉપસંહાર

અથવા

-બળબળતા જામ્યા બપોર...

મુદ્દા : પ્રસ્તાવના - બપોરનું વાતાવરણ - ગરમીની લોકો પર અસર - પ્રકૃતિ પર અસર - બપોરનું સૌદર્ય - ઉપસંહાર.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે ધોરણ-10 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિચ્છુપ

કુલ ગુણ : 80

નોંધ : આ પરિચ્છુપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, માણિકો, મોડરેટર્સના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાથીના તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાર્ડ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની ધૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
ગુણ	24	13	19	04	20	80
ટકા	30 %	16 %	24 %	05 %	25 %	100

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમાંક	પ્રશ્નનો પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ ગુણ
		જનરલ વિકલ્પ વિના	જનરલ વિકલ્પ સાથે	
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	24	24	24
2.	અતિ ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (VSA)	12	12	12
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્નો (SA)	04	06	08
4.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	08	11	28
5.	નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો (EA)	01	03	08
કુલ		49	56	80

વિભાગ પ્રમાણે ગુણભાર :

ક્રમ	વિભાગનું નામ	ગુણ
	વિભાગ-A	
1.	ગધ વિભાગ	20
	વિભાગ-B	
2.	પદ્ધ વિભાગ	20
	વિભાગ-C	
3.	વ્યાકરણ વિભાગ	16
	વિભાગ-D	
4.	અર્થગ્રહણ/લેખન	24
	કુલ	80

નોંધ : ગુ.મા.ઓ.મા.શિ. બોર્ડ દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે અભ્યાસકમના રદ કરેલા પ્રકરણ/મુદ્દાઓમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહીં.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

ધોરણ-10 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 80

પેટા વિભાગ	વિભાગ તથા પ્રશ્નની વિગત	ગુણ
	વિભાગ - A (ગધ વિભાગ)	20
(અ)	જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (ત્રણ) (પાત્ર-ઉક્તિ / કૃતિ-કર્તા / પાત્ર-કૃતિ / કૃતિ-પ્રકાર) આ ચાર પૈકી ગમે તે એકનું જોડકું પૂછું. (દરેકનો 1 ગુણ)	03
(બ)	(1) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. (બે ખાલી જગ્યાઓ પૂછવી, કોસમાં વિકલ્પ આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ) (2) આપેલાં વિધાન ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (બે વિધાન પૂછવાં) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
(ક)	એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	03
(લ)	બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા ને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 2 ગુણ)	04
(દ)	સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા) (કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 3 ગુણ)	06
	વિભાગ-B (પદ્ધ વિભાગ)	20
(અ)	જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડી ફરીથી લખો. (ત્રણ) (કૃતિ-કર્તા / કૃતિ-સાહિત્ય પ્રકાર) (બે પૈકી ગમે તે એક જોડકું પૂછું) (દરેકનો 1 ગુણ)	03
(બ)	(1) આપેલ વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યાઓ પૂરો. (બે ખાલી જગ્યા પૂછવી, વિકલ્પો આપવા) (દરેકનો 1 ગુણ) (2) આપેલાં વિધાન ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (બે વિધાન પૂછવાં) (દરેકનો 1 ગુણ)	02
(ક)	એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા) (દરેકનો 1 ગુણ)	03
(લ)	બે-ત્રણ વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા ને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 2 ગુણ)	04
(દ)	સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ત્રણ પ્રશ્નો પૂછવા ને કોઈપણ બેના ઉત્તર લખવા) (દરેકના 3 ગુણ)	06

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે
ધોરણ-10 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું માળખું

કુલ ગુણ : 80

	વિભાગ-C (વ્યાકરણ)	16
	માણ્યા પ્રમાણે ઉત્તર લખો.	
1.	સમાનાર્થી શબ્દ આપો.	02
2.	વિરોધી શબ્દ આપો.	02
3.	જોડણી સુધારો.	02
4.	સંધિ છોડો/જોડો.	01
5.	સમાસ ઓળખાવો.	01
6.	રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપો.	01
7.	કહેવત સમજાવો	01
8.	કર્તિરિ વાક્ય / કર્મણિ વાક્ય	01
9.	ભાવે/પ્રેરક વાક્ય	01
10.	વિશેષણ/વિશેષણનો પ્રકાર	02
11.	વિરામચિહ્ન	02
	વિભાગ-D (અર્થગૃહણ / લેખન વિભાગ)	24
(અ)	સંક્ષેપીકરણ	04
(બ)	વાતાલેખન	04
(ક)	અહેવાલલેખન	04
(દ)	વિચાર વિસ્તાર (બેમાંથી કોઈપણ એક)	04
(દ્વ)	નિબંધલેખન (ત્રણમાંથી કોઈપણ એક નિબંધ)	08

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ-10 : ગુજરાતી (દ્વિતીય ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 80

સૂચના :

- આ પ્રશ્નપત્રમાં ચાર વિભાગ છે.
- જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ-A (ગધ વિભાગ)

[20]

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડીને ફરીથી લખો.

[03]

અ (કૃતિ)

- પ્રયાણ
- જેઠીબાઈ
- ટિફિન

બ (કર્તા)

- પ્રેમજી પટેલ
- રમણભાઈ નીલકંદ
- વિકાસ શર્મા
- દુલેરાય કારાણી

(બ) (1) નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

[02]

- ભર બજારે ચોગાનમાં રમણું રાગ (ઉપાડ્યો.)
(ભૈરવી, અડાણો, સારંગી)
- અમૂલ દેરીના સ્વઘન દણા હતા.
(વર્ગિસ કુરિયન, ત્રિભુવનદાસ પટેલ, વલ્લભભાઈ પટેલ)

(2) નીચે આપેલાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જગ્યાવો.

[02]

- ઘવાયેલો દીપક ઈશ્વરનું રમરણ કરે છે.
- જેઠીમાએ દીવ બંદરમાં રંગાટ અને વણાટકામનું કારખાનું ઊભું કર્યું હતું.

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

[03]

- ‘ટિકિટ’ માટે ભરંભર ક્યો શબ્દ પ્રયોજી છે?
- બલાઈને સૌથી વધુ આકર્ષણ ક્યા વૃક્ષનું હતું?
- ‘ટિફિન’ કૃતિમાં ગાય માટે ક્યો શબ્દ પ્રયોજી છે?

(દ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[04]

- પોર્ટર્ગીઝ ઓફિસરો જેઠીબાઈના ઘર પાસેથી પસાર થતા ત્યારે શું કરતા?
- બલાઈને પ્રકૃતિ સાથે કેવી લાગણી છે?
- અંબારામ ભરંભરના વેગ માટે કઈ ઘટના યાદ કરાવે છે?

(ઇ) નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

[06]

- સર અમલ દેરાસરીનું હદ્ય પરિવર્તન તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
- ‘શરણાઈના સૂર’ કૃતિના આધારે પિતાની વેદના આલેખો.
- જેઠીબાઈનું પાત્રનિરૂપણ કરો.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વિભાગ - B

[20]

(અ) નીચેનાં જોડકાં યોગ્ય રીતે જોડિને ફરીથી લખો.

(અ) ફૂતિ

- (1) જીવન અંજલિ થાજો
- (2) તે બેસે અહીં
- (3) ક્યાં રે વાગી?

(બ) સાહિત્ય પ્રકાર

- (અ) ગાજલ
- (બ) સોનેટ
- (ક) ગીતકાવ્ય/પ્રાર્થના
- (ઢ) લોકગીત

(બ) (1) નીચે આપેલ વિકલ્યોમાંથી યોગ્ય વિકલ્યું પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

- (1) મોરલીનો નાદ માં ગાજે છે. (ધરતી, દિશાઓ, ગગન)
- (2) સતની કાંટાળી કેડી પર બની પથરાજો. (પુષ્પ, કંટક, પાથરણું)

(૨) નીચે આપેલાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

- (1) કડવા લીમડાની છાયા કડવી હોય છે.
- (2) 'જીવમાં જીવ આવ્યો' કાવ્યના સર્જક હરિકુણ પાઠક છે.

(ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.

- (1) વૃદ્ધાવનના માર્ગ વહાલો શું માગે છે?
- (2) હાઈકુ સાહિત્ય પ્રકારમાં કેટલા અક્ષરો હોય છે?
- (3) 'ક્યાં રે વાગી?' કાવ્યમાં મોરલીના રાગને કેવો કહ્યો છે?

(દ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

- (1) કવિ મૃત્યુ સાથે કેવો સંધર્ષ કરવા માંગે છે?
- (2) 'તે બેસે અહીં' કાવ્યમાં કવિ દાનનો મહિમા કયા ઉદાહરણ દ્વારા સમજવે છે?
- (3) વરસાદ વરસવાથી પ્રકૃતિ પર તેની શી અસર થઈ?

(૪) નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (ગમે તે બે)

- (1) 'જીવન અંજલિ થાજો' શીર્ષકની યથાર્થતા ચર્ચો.
- (2) 'પંખી પીંજામાં ભરાઈ ગયું' માં વ્યક્ત થતી વેદના વર્ણવો.
- (3) 'ક્યાં રે વાગી?' કાવ્યનો મધ્યવર્તી વિચાર સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ - C (વ્યાકરણ વિભાગ)

[16]

● માંયા પ્રમાણે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

(૧) નીચેનામાંથી કયો શબ્દ 'વૃદ્ધ' શબ્દનો સમાનાર્�ી છે?

- (અ) ટેળું
- (બ) તુલસી
- (ક) વંદો

(૨) નીચેનામાંથી સમાનાર્થી શબ્દનું કયું જોડું ઉચ્ચિત નથી?

- (અ) રાત-રજની
- (બ) અનિલ-પવન
- (ક) હરખ-શોક

(૩) 'ઉદ્ય' શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ શોધીને લખો.

- (અ) અસ્ત
- (બ) ઊગવું
- (ક) વ્યસ્ત

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(4) નીચે વિરુદ્ધાર્થી શબ્દનાં જોડકાં આયાં છે. તેમાં ક્યું જોડકું ઉચિત નથી? [1]
 (અ) તડકો છાંયો (બ) ચોર શાહુકાર (ક) પ્રશંસા વખાણ

(5) નીચેનામાંથી કઈ જોડણી સાચી છે? [1]
 (અ) મિનિટ (બ) મીનિટ (ક) મિનીટ

(6) જર્મની ટેક્નોલોજીની એ પણ આગળ છે. [1]
 (અ) દ્રષ્ટિ (બ) દસ્તિ (ક) દષ્ટિ

(7) નીચેનામાંથી 'ચિત્તાતુર' શબ્દની કઈ સંધિ યોગ્ય રીતે છોડેલી છે? [1]
 (અ) ચિંત + અતુર (બ) ચિંતા + આતુર (ક) ચિત્તા + આતુર

(8) નીચેનામાંથી કયો સમાસ મધ્યમપદલોપી છે? [1]
 (અ) વાતાવરણ (બ) પતિપત્ની (ક) સિંહાસન

(9) 'આંખ મીંચી જવી' રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપો. [1]

(10) 'જાજી કીડીઓ સાપને તાણે' - કહેવતનો અર્થ લખો. [1]

(11) 'સુનિલ નિબંધ લખે છે' - કર્મણી વાક્ય બનાવો. [1]

(12) સક્રીના પકવાન જમતી - પ્રેરક વાક્ય બનાવો. [1]

(13) 'દસ્ત વરસના દીકરાને લઈને તે અહીં આવ્યો હતો.' - રેખાંકિત વિશેષજ્ઞનો પ્રકાર જણાવો. [1]

(14) નીચેનામાંથી અવિકારી વિશેષજ્ઞ શોધીને લખો. [1]
 (અ) મોટું (બ) નટખટ (ક) ડાઢું

(15) હાલો મીર હાલો ઝટ વહેતા થાવ - યોગ્ય વિરામચિહ્નો મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો. [1]

(16) વાક્યને અંતે ક્યું વિરામચિહ્ન ન મૂકી શકાય? [1]
 (અ) અલ્ફવિરામ (બ) પૂર્ણવિરામ (ક) પ્રશ્નાર્થચિહ્ન

વિભાગ - D (અર્થગ્રહણ / લેખન સજ્જતા)

[24]

(અ) નીચે આપેલ ગદ્યબંદનો આશરે ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો. [04]

યુવાન માણસોમાં ધાર્યું ખરું મનમાં આવે તે કહી દેવાની ટેવ હોય છે. જેથી કરી લુચ્યાઈમાં પાકા થયેલા માણસોનો તેઓ બિચારા ભોગ થઈ પડે છે. કોઈ લુચ્યો માણસ તમને કહેશે કે હું તમારો મિત્ર છું તો ખરે જ તેને ખરો મિત્ર ગણે અને ક્ષાણિક મિત્રતાના વચનથી તેમાં વગર વિચારે બેહદ વિશ્વાસ રાખે તેથી પોતાને વિનાશકારક પરિણામ નીપણે. આથી મોઢે બોલાયેલી મિત્રતાથી સાવધ રહેવું. તેવા મિત્ર આવે ત્યારે તેમને ધારી સલુકાઈથી મળવું. પણ તેના બોલવામાં કાંઈ ભરોસો રાખવો નહીં. પહેલી જ મુલાકાતમાં અથવા થોડીક ઓળખાણમાં લોકો મિત્ર થઈ જાય છે એવું કદી ધારતા નહિં, ખરી મિત્રતા તો હળવે-હળવે થાય છે અને અન્યોન્યના ગુણનું જ્ઞાન થયા વિના તે મિત્રતા કદી વૃદ્ધિ પામીને પકવ થતી નથી.

(બ) આપેલા મુદ્રાઓ પરથી વાર્તા લખો અને તેમાંથી મળતો બોધ લખી તેને શીર્ષક આપો. [04]

એક કંજૂસ - વાડામાં રૂપિયા દાટવા - દરરોજ રાત્રે રૂપિયા ગણવા - ચોરનું જોઈ જવું - રૂપિયા કાઢી લેવા અને કંકરા મૂકવા - કંજૂસને જાણ - માથું કૂટવું - પાડોશીનું મહેણું - “હવે કંકરા ગણજે” - બોધ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(ક) તમારી શાળામાં યોજાયેલ 'વૃક્ષારોપણ સપ્તાહ' કાર્યક્રમનો અહેવાલ આશરે ૧૦૦ (એકસો) શબ્દોમાં લખો. [૦૪]

(દ) નીચે આપેલી પંક્તિઓનો વિચાર-વિસ્તાર કરો.
હૈયે વડવાનલ જલે, તો યે સાગર ગાય
હસી જાણે જગતેર પી, સંત તે કહેવાય.
અથવા
આજસ એ જીવતા માણસની કબર છે.

(૯) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં નિબંધ લખો. [૦૮]

- પ્રવાસનું જીવન ઘડતરમાં સ્થાન
(પ્રસ્તાવના - પ્રવાસના વિવિધ ફાયદા - પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન, સૌંદર્ય દર્શિનો વિકાસ - સામૂહિક જીવનનો અનુભવ - સાહસિક વૃત્તિનો વિકાસ - ઉપસંહાર)
- માતૃપ્રેમ
(પ્રસ્તાવના - ધરતી પરનું અમૃત - પશુપંખીઓનાં માતૃપ્રેમનાં દણાંતો - માતાનું વાત્સલ્ય - માતા અમૂલ્ય મૂડી - ઉપસંહાર)
- પ્રાર્થના - આત્માનો ખોરાક
(પ્રસ્તાવના - ઈશ્વરના ઋણી - વિવિધ ધર્મોમાં પ્રાર્થના - પ્રાર્થનાની શક્તિ અને તેનાં ઉદાહરણ - પ્રાર્થનાના સંસ્કાર - ઉપસંહાર)